

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 5.—
Pe 1/2, an c. 2.50
pentru
România și Strelnatate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 fill. —

OLTEANUL

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

INSERTIUNI:

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

Director: DR. IOAN ȘENCHEA.

REDACTIA și ADMINISTRAȚIA:
Făgăraș, Vâr-tăr Nr. 47. (casele I. Peia).

EDITOR-PROPRIETAR:
CONSTANTIN POPP.

Jertfe sau umilință?

Suntem aproape 3 (trei) milioane de Români în țara Ungurească, cari eluțăm ca râvnă pentru câștigarea drepturilor noastre naționale. Glasul nostru deși puternic, nici când n'a aflat cuvenitul echou la diriguitorii țării, pentru-că acțiunile și mișcările noastre au fost totdeauna răslețe. Ici și colo, am auzit, adese-ori accente de durere și de jale din partea sufletelor asuprite. Deși bărbații politicii români, mai de greutate au cerut în nenumărate rânduri dela legiutorii țării revindicarea drepturilor noastre politice și sociale.

Este fapt pe deplin cunoscut, că statul Ungar pe unele popoare aflătoare sub aripa sa, le desmeardă și înfruptă cu sute de mii de coroane, pe când altora le sugușe ori-ce nădejde de progres și având — încă în embrion. Avem informațiuni pozitive, că pentru clădirea noului gimnaziu săsese statul a oferit poporului săsese patru (400) sute de mii coroane, care clădire e un edificiu aproape fără păreche în românescul Brașov. Iată o cifra considerabilă, care poate fi de invidiat, din partea altor cetățeni aparținători statului Ungar.

Noi — Români — cari fie-că trăim în împrejurări politice mai măștere, fie-că politica noastră este de un colorit intrasigent, fie-că nu avem norocosul tact întru conducerea destinelor poporului nostru, nu suntem în pozițiunea de a ne înfrupta cu binefaceri și favoruri din budgetul bogat al statului.

Cvalificând cu drept pozițiunea și situațiunea noastră din trecut, trebuie să mărturisim sincer, că poporul român din țara aceasta se asemănă cu acel Cenușotcă din poveste, care nu era băgat în seamă de nimenea.

Am serbat cu toții sărbătorile ale Crăciunului — ziua biruinței — însuflând în noi nădejdi nouă pentru un viitor mai bun, mai prielnic aspirațiilor noastre, ca mare societate și ca popor.

Toate popoarele luptă în ziua de azi cu puteri oțelite, pentru acaparea drepturilor lor, cari drepturi în

limbajul lor democrație să numește și dreptul pâinii.

Vedem cum Sârbii, o mână de oameni, luptă fără preget, pentru câștigarea drepturilor lor teritoriale, cari cu violența lor nesăbuită contra Albanesilor, calcă în picioare chiar și principiul libertății, pentru care înșiși au ridicat arma.

În lupta aprigă socială-culturală să impune o netezire a cărărilor culturale și o directivă sănătoasă, bărbătească pentru întruparea străduințelor noastre de obște.

Cum și în ce fel înțelegem noi această acțiune? Sunt multe cale ce duc spre Erusalim. Vom alege calea potrivită, care să ne menită a ne da totodată curagiu și îmbărbătare în munca noastră socială. Și nume: chemarea și râvna noastră în percurgerea drumului lung civilizatoric, să fie aducerea de jertfe.

Dacă Avram în semn de mulțumită pentru îndurarea lui Dumnezeu față de Isac, pe care porunci-se să-lucidă, l-a adus jertfă berbecule, atunci noi — intelectualii satelor și orașelor să aducem jertfa poporului obidit din bogăția sufletului și prinsoșul cunoștințelor noastre.

Când zicem jertfă, totdeauna trebuie să ne kujătăm fie la un ajutor sufletesc, fie la un ajutor bănesc.

Sentimentul de jertfă totdeauna trebuie să purceadă din cele mai nobile porniri, din cea mai curată inimă. Dacă neamul nostru n'a fost hărăzit a să a naște ca popor bogat, cum am zice, străduință față de alte popoare, cari azi stau pe un pedestal cultural social, mai înalt decât noi.

Înțelegem prea bine rostul favorurilor și beneficiilor de cari să bucură poporul săsesc din partea statului ungar, dar noi în constelațiunea politică de azi nu ne putem nici gândi măcar la asemenea beneficii.

Că bunul Dumnezeu ne-a trimis și nouă Românilor un Mesia sprijinitor al tuturor acțiunilor noastre românești în persoana Domnului **Vasile Stroescu** — un mare binefăcător al neamului să nu putem avea pretențiunea vagă, ca un singur om într-o clipă să îndrepteze stările noastre sociale atât

de încurcate astăzi și să lecuiescă cu un gest toate boalele de cari suferim noi Români resfirați pe întinsul globului pământesc.

Dacă nu putem ajuta altcum poporul nostru, să ne silim a-i îmbogăți sufletul cu cunoștințe folositoare și accesibile gradului său de a percepțiune.

Și aceasta este tot o jertfă și poate că mai mare ca aceea pe care o face cineva în bani.

Omul, care își știe manifesta sentimentul de jertfă, merge cu îndrăzneală înainte, stă cu fruntea ridicată în fața ori cui, și inima lui nu este cuprinsă de viclesug,

Avem apoi o altă categorie de oameni, cari cred că și prin umilință oarbă să pot câștiga drepturi poporului nostru, sau revindeca boale sociale.

Umlința nu este pavăza, care să fie menită a ocroti interesele noastre mari naționale, ea nu este un stâlp, pe care să ne putem răzima în timpuri de grea ispită.

Umlința este însușirea caracteristică a lașilor, a trândavilor, a celor cu inima pestriță și a tuturor aceluia, cari nu mult prețuesc pozițiunea lor ca oameni în societate.

Umlința nu este o armă de apărare, încurajare, sau o armă de luptă, care nu poate fi dată în mâna unui soldat brav.

Umlința este asemenea unei livezi îmbrumate, care la arșița soarelui în câteva clipe, bruma e dusă și rămâne locul svântat. Tot așa sunt și indivizii, cari fac parte din categoria umiliților vicleni, cari încearcă acțiuni și lucruri, și cari până la un loc isbutesc, iar când ar fi să intrupeze o idee mai serioasă, puterile îi părăsese, fiindcă arma lor de luptă — umilința — nu are darul a putea duce la izbândă acțiunea pornită.

A te umili, însemnează a cerși. Cerșitoria nu este compatibilă cu o societate, sau un popor, care, cât de cât mai ține la moralul și prestigiul său.

Umlința să o practice cei ce sunt certați cu percepțele scripturii și cu moralul public. Umlința să o practice invalizii și toți cei ce vrea să ducă o viață mai ușoară.

Noi — Românii — cu spirit dacic și cu înțelepciune de roman să ne străduim ca prin sentimentul de jertfă moral și material să ne asigurăm prosperitatea în viitor.

Gimbășanul.

Monografia bisericii și școlilor române din Făgăraș.

Momente mai însemnate din trecutul bisericii și școlii din Făgăraș, de ambele confesiuni, greco-orientală și greco-catolică.

(Urmare).

Prelângă salar, învățătorii aveau curtur și lemne, și grădina școlară, pe care eu (Nicolae Aron) o am cultivat întreaga numai cu pomișori, prășiți din sămânță cu miile, și altoiți cu sutele, — din cari mulți am vândut în piața Făgărașului, iar în anul 1885 vre'o 50 am transplăntat și în Galați, cari azi aduc roada îmbelșugată; — iar pomii ce mai sunt în jurul bisericii române gr. or. din Făgăraș tot eu (Nicolae Aron) iam sădit în anul 1881.

Din mănunchiul celor 30 de învățători ai școlii „dela greci” cum se zice, am cunoscut 20 și pot afirma în general, că toți acești luminători ai poporului au fost de prima calitate, și o parte mare din ei trăiesc și azi: Ioan Dima Petrașcu în România, unde s'a depărtat din Bod, lângă Brașov, Ioan Popoviciu paroh gr. or. în Sadu lângă Sibiu, Candit Mușlea, învățator pensionat în Brașov, Vincentiu Popoviciu, paroh gr. or. în Richișdorf lângă Mediaș mort în 1907, Gheorghe Borzea, notar cercual Viștea inf. mort 1911, Gheorghe Buzulescu, paroh gr. or. Ucea inf. tractul Avrig mort în 1897, Ambrosiu Tătar, paroh gr. or. în Hetur tractul Sighișoară, Petru Pop, paroh gr. or. în Cerghidul mare, tractul Târnavă, Nicolae Soldea, învățator gr. or. pensionat în Boița tractul Sibiu, Ieronim Mardan, director învățator de stat în Săliște, Nicolae Lepedean, învățator gr. or. în Bacifalău (Săcele), Ioan Berescu, colaborator la foaia „Poporul Român” din Arad, Nicolae Roșca, învățator gr. or. în Vineția inf., Galațion Bica, învățator gr. or. în Sâmbăta superioară răsăriteană, Andreiu Ludu, administrator protopopesc gr. or. al tractului Cetatea de piatră; iar Vasile Leicu și Ioan Buzea, au reposat prin 1873—1876.

Petrașcu, Popoviciu dela Sadu, Borzea, Ludu, Aron și Berescu, erau cântăreți muzicali, formând coruri cu elevi, iar Popoviciu dela Măgărei, Muslea, Șoldea, Mardan Roșca și Bica, cântau bine la strună, distingându-se ca tipicari Vincentiu Popoviciu și Nicolae Șoldea.

Petrașcu, Aron și Berescu, au scris și articli de însemnătate în jurnale, — și cei din urmă au compus și manuale de școală. —

Legea Aponiană din 1907 a constrâns pe conducători școlii române gr. or. din Făgăraș, să-și zidească o școală nouă confesională în ulița grecilor, care școală s'a clădit în legătură cu școala veche dela 1804, la anul 1906 sub protopopul actual Nicolae Borzea (1905—1912).

Acest protopop român gr. or. prin o reparație radicală internă în bună rânduială, ci sa apucat alătura cu harnicul președinte al comitetului parohial Dr. Ioan Turcu

și cu zelul prim-epitrop bisericesc Dr. Ioan Șecneha, după un plan primit de comitetul parohial și-a clădit școala elementară confesională greco-orientală română, în ulița grecilor, în legătură cu școala confesională veche, lângă biserica mamă greco-orientală la anul 1906—1908 cu 11000 cor. care constă din două sale mari de învățământ, o sală mai mică pentru bibliotecă (arhiv școlară) eventual cancelarie și loc de ședințe pentru învățători, și antisambra, — apoi din școala veche s'a făcut curțir învățătorului cu trei încăperi și pivniță, și s'au mai adunat aci și un curțir din două odăi pentru crâsnicul respective cantorul bisericii.

La clădirea școlii nouă s'a cerut „fondul Radu Negru” care s'a fructificat pentru școala confesională gr. or. din Făgăraș însă dela 1875 prin Conzistorul gr. or. din Sibiu în suma de 5600 cor. deci cea mai mare parte, de aceea comitetul parohial în 30 Maiu 1906 ia dat numele acestei școlii tot „Radu Negru” și un ajutor de 1451 cor. dela „Reuniunea femeilor române gr. or. din Făgăraș și jur.” Rostul de 3949 cor. la dat parohia din alte mijloace ale sale și repartiție pe popor deosebită nu sa prea făcut. —

În școala nouă, au funcționat numai învățătorii Ioan Berescu (1889—1910 și Bucur Buzdugan (1910—1912). —

Aici e locul să amintesc despre bună rânduială a legilor de stat și bisericești, că la școlile centrale cercetate de elevi de mai multe confesiuni biserica să se îngrijească de catiheți.

Biserica română gr. or. din Făgăraș astfel de catiheți s'a instituit prin organele superioare în toate timpurile, — dar cu deosebire dela anul 1880, ridicându-se (deschizându-se) în Făgăraș mai multe școlile de stat, cercetate și de elevi — eleve de confesiune greco-orientală, românii în Făgăraș s'a denumit catihet greco-oriental român preotul din Galați Nicolae Aron, care a servit dela 1880—1907 — douăzeci și șapte de ani, pentru care servicia fost distins la ridicarea din acest post cu dreptul de a purta brâu roșu. Catihetii români gr. or. în Făgăraș au mai fost Dr. Nicolae Regman (1907) azi secretariul conzistoriului eparhial din Oradia mare, Gheorghe Tulbure (1907) azi asesor Conzistorial la Oradia mare, Dr. Dumitru Borzea, (1908) azi paroh gr. or. în Săliște și Dr. Ștefan Mircan (1909) mort în București, actualul catihet gr. or. Ilie Beleuță (1910—1912/13).

Numărul elevilor — elevelor — de confesiunea gr. or. dela școlile de stat (gimnaziu de stat, școală civilă de stat, școala elementară de stat) și de alte confesiuni și dela școala comunală a meseriașilor din Făgăraș, se ridică peste 200. Acești elevi — eleve se cresc tot în școala română gr. or. din Făgăraș. —

(Va urma). Nicolae Aron
preot gr. or.

DELA SATE.

Mândra, 15 Ian. n. 1913.

Domnule redactor!

Vă rog să binevoiți a da loc spre publicare în prețuitele coloane a foaiei noastre „Olteanul” următoarei corespondență.

În anul trecut „Reuniunea agronomică comitatensă” a binevoit a denumi din par-

tea sa, ca prelegător economic pe dl Octavian Popp, învăț. dirigent în Vad. Dl prelegător economic a și ținut în comuna Mândra două prelegeri economice, despre care dăm următoarele:

Prelegerea I-a s'a ținut în ziua de 22 Decemvrie n. anul 1912, în localul școlii comunale din loc. Prelegerea s'a început la ora 1¹/₂ p. m. Fiind de față parohul local Ilarie Cocan, Ilarie Comșa învăț., Mateiu Folea notar cerc. și vr'o 80 locuitori.

Cu aceasta adunare cei prezenți au ales cu aclamațiune de președinte pe zelosul notar cerc. dl Mateiu Folea, care ocupând locul presidial, în cuvinte alese salută pe dl prelegător, spunând celor de față scopul venirii dlui prelegător, apoi binevoitorul sprijin ce îl dă „Reuniunea agronomică comitatensă” prin esmișii ei, cari sunt trimiși, ca să arete țaranilor noștri prin explicare cultivarea pământului în mod rațional și altele lucruri folositoare, cu aceasta adunarea o deschide.

Dl prelegător Popp, după o introducere frumoasă a arătat cu pricepere, cum să cultivă fânatele, despre canalizarea locurilor apătoase (mlăstinoase), despre pășunit și îngrijirea lui, despre tovarășiile economice, (procurarea uneltelor necesare), felul pământului, gunoiera lui, cultivarea diferitelor bucate etc.

Prelegerea a ținut aproape 2 oare. — Ascultătorii au exclamat pe d-l prelegător cu «Sa trăiască!». Dl. prelegător a mulțumit celor de față pentru interesul viu cel arătat în așa număr frumos și le'a promis că în curând iară va ținea o a doua prelegere despre alte îndrumări folositoare.

*

A sosit timpul și la a doua prelegere, care s'a ținut în 12 Ianuarie st. n. a. c. tot în sala școlii din loc. Cu ocaziunea aceasta dl prelegător a tratat despre cultivarea legumelor și cultura pomilor; prelegătorul s'a estins foarte pe larg, dând toate îndrumările necesare la cultivarea legumelor și a pomilor.

Participanți au fost vr'o 50 bărbați, 30 femei și fete, cari au fost tare mulțumiți pentru frumoasele învățături și îndrumări despre cultivarea legumelor și cultura pomilor.

Prelegerea aceasta încă a ținut 2 ore.

În fine președintele dl Mateiu Folea închide adunarea, mulțumind inteligenței și poporului de față, care a luat parte, atrăgând atenția celor prezenți ca cât să poate să se folosească de învățăturile date de dl prelegător, ba a condamnat și relele obiceiuri ce bântuie în comună și sau încuibat prin prea multe procese ce să poartă, cari numai paguba, ură, dușmanie și sărăcie aduc asupra lor.

A tras atențiunea și a părinților, ca să-și trimită copii mai regulat la școală, că în timpul din urmă, din cauza morbului ce a bântuit printre copii, cercetarea școlii era tare nereglată.

Dl prelegător mulțumind dlui președinte, dlui paroh, colegilor săi învățători și poporului de față, rugându-i ca să nu pună uitării cele auzite, la care cei de față îi mulțumesc dlui prelegător, pentru învățatura ce lea povățuit, cari au exclamat un puternic «Să trăiască!»

*

Serata școlară.

Corpul învățătoresc din Mândra în pre-seara de anul nou a ținut cu elevii școalei o serată școlară, constatătoare din declamări, chor și predare de dialoguri.

Serata școlară s'a început la 6^{1/2} oare seara, și a durat până la 8 oare,

La începutul seratei Dl părinte Ilarie Cocan prin o vorbire ocașională deschide serata, care constată, că sala școalei e prea mică de a cuprinde pe toți cei ce doresc a lua parte și dacă ajută bunul Dumnezeu și își vor cunoaște datorința și chemarea lor în viitor, vom putea face și alte lucruri folositoare, ca teatru, șezători literare și altele, când vom avea niște sale mai spațioase, cari sunt acum în decurgere de a se edifica un nou edificiu școlar,

Cumcă »seratele școlare, au o însemnătate mare asupra țăranilor noștri, ne dovedește destul prezenta, că la serată a participat la 150 de persoane, bătrâni, femei, tineri, juni și fete.

Cu ocaziunea aceasta s'a ținut și o disertație higienică, de către dl Ilarie Comșa, învățător, despre »aerizarea odăilor«, asemenea a instruit elevii în predarea declamărilor și dialogurilor.

Chorul mixt din adulți și elevi l'a condus învăț. Il. Cocan.

Eshauriat programul președintele închide serata școlară, mulțumind în cuvinte calde învățătorilor, elevilor, cari ne-a distras în seara aceasta și tuturor participanților le dorește »An nou fericit« !

Publicul în semn de mulțumită au aclamat pe toți cei ce au ostenit la succesul seratei, cu »Să trăiască« și »An nou fericit« !

Așa s'a încheiat anul 1912 în comuna noastră, dorind toți, că anul în care vom intra să fie mai bun și mai prielnic pentru toți, ca anul trecut.

Participantul.

Cu plăcere dăm loc în coloanele foaiei noastre astfel de corespondențe, unde să dovedește, că conducătorii comunelor sunt vrednici de laudă, cum și în Mândra, a început vremea, că mai mult nu să poate să privească poporul său cu nepăsare, care are multă lipsă de cultură, de înaintare de îndrumare spre bine, numai așa putem să ajungem cu toții la o stare mai bună, dacă avem conducători cu atragere de inimă, la-că le dă povețe bune în toate direcțiunile spre bine, atunci când românul povățuit vede că în urma povețelor aduce foloase vrednice, atunci nu rămâne fără resplată, din roada câștigată, cu plăcere dă mai bună plată.

Ar fi de dorit, că și alte comune să arete astfel de lucruri bune, frumoase spre înaintare. R.

Războiul.**Conflictul româno-bulgar.**

Să pare că e pe sfârșite. Bulgaria e gata să cedeze României ținutul pe care aceasta îl pretinde, dimpreună cu Kavarna. Silistra rămâne Bulgariei, iar România abzie de Balcik. S'a încheiat și un compromis, în sensul căruia România să obligă, că va zidi pe Dunăre două poduri nouă, iar

căile ferate române se vor pune în legătură cu calea ferată dela Dunăre la Adriatică.

Situația între aliații balcanici.

Delegații celor 4 state balcanice, aflate în război cu Turcia neputându-se înțelege cu delegații acestei țări asupra condițiilor de încheierea păcii, au întrerupt pe timp de o săptămână tratativele urmate la Londra...

Pricina de căpetenie a acestei întreruperi este că Turcii nu voesc să dea Adrianopolul Bulgarilor și insulele din marea Egee Greciei.

Evenimentul cel mare e, că puterile mari europene au adresat o notă colectivă Turciei, sfătuindu-o se predea Adrianopolul Bulgarilor, iar chestia insulelor să o lase în grija puterilor mari europene, cari o vor rezolva spre mulțămirea tuturor. Sfatul acesta prietinesc îl dau puterile europene Turciei, din motivul, că un nou războiul iar aduce pierderi și mai mari: Turcia ar pierde și Constantinopolul, ba și-ar periclita și partea din Asia a imperiului său. Dela răspunsul pe care-l va da Turcia la această notă colectivă a puterilor depinde acum desvoltarea lucrurilor. Răspunsul se așteaptă până astăzi. Dacă răspunsul va fi un refuz categoric, — războiul să continue în Balcani.

Turcia cedează.

Sublima poartă încă n'a răspuns notei marilor puteri. Să pare, că va da un răspuns favorabil. Va cerca însă din nou să dovedească, că are lipsă de Adrianopol și de insulele egeice. Dar aceasta va spune-o astfel, încât să nu se mai poată întrerupe pertractările, pe cari acum le va ține nu cu aliații, ci cu marile puteri. E întrebare însă, că aliații să vor învoi la aceasta, căci deja au trimis instrucțiunile necesari delegațiilor dela Londra, ca aceia să se opună, dacă va fi trebuință.

Totuși să crede că lucrurile vor decurge bine. Ar fi prea mari primejdiile, pe cari le-ar aduce un nou război, în cas când Turcia nu s'ar învoi. Și ea trebuie să aibă în vedere aceasta.

DIN ROMÂNIA.

— Cu ocazia Sf. sărbători ale Crăciunului s'au distribuit din partea M. Lor Regelui și Reginei și A. Lor Regale Principelui și Principesei României, pe la săracii din București, Iași, Craiova, Bârlad și alte localități din țară, 45.000 lei în bani, lemne, îmbrăcăminte și prin liberare de amaneturi mici dela muntele de pietate.

— Mai mulți profesori, institutori și învățători, întruniți la liceul Lazăr, au luat inițiativa ca prin subscripție publică să se ridice o statuie lui Spiru C. Haret pe una din piețele Capitalei.

— La Târgoviște s'a serbat la 20 Decembrie v. a. t. 100 de ani dela nașterea poetului Gr. Alexandrescu, născut în acel oraș în 1812.

— D-na Ana Sp. Haret, a trimis d-lui Gh. Simionescu, casierul cantinelor școlare

din București, suma de 1000 lei împreună cu următoarea scrisoare:

„In ziua înmormântării scumpului și neuitatului meu soț Sp. Haret și în amintirea lui dau pentru sporirea fondului cantinelor școlare primare din București suma de 1000 lei“.

D-na Ana Haret a mai dat 500 lei pentru cantinele școlare din județul Ilfov.

— La 30 Decembrie Liga Culturală și soc. macedo-română a ținut o întrunire naționalistă, în care au luat cuvântul d-nii: V. Arion, Pârvan, Nușu Tuliu, general Frangulea și Murnu. S'a votat apoi o moțiune din care scoatem următoarele:

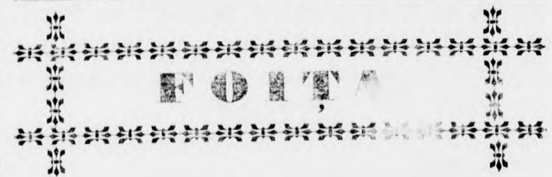
„Trimete M. S. Regelui Caroi urările cele mai credincioase de fericire și izbândă. Pentru români macedonenii, cer puțința de a avea o viață politică și culturală vrednică de rassa lor și garantată de autonomia instituțiilor“.

— La 30 Decembrie s'a ținut la Târgoviște o întrunire de protestare în contra cruzimelor săvârșite de Greci asupra Românilor din Macedonia.

Pentru sămănăturile de primăvară

Înaltul minister, dno. 11 Ianuarie c Nr. 199.237 ne pune în vedere, că a însărcinat societatea numită „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ să adune grâu de primăvară și grâu umblător (tavaszi és járó buza) pentru sămănatul de primăvară și să-l pună în vânzare pentru economi cu prețul de 28 (douăzeci și opt) cor. de mazăre metrică, inclusiv sacul și transportul până la stațiunea căi ferate a cumpărătorului.

Doritori să se adreseze de dreptul la »Magyar Mezőgazdák szövetkezete« în Budapesta (V. Alkotmány u. 31), care va îndeplini comenzile în rândul, în care au intrat și cu unica restricțiune că unuia și aceluiaș producător nu i-se poate vinde din aceste două semințe mai mult decât 100 măji m.

Cântecelul mării.

T.

...Și-asa, aș vrea să plec acuma
Spre alte lumi, spre alte țări,
O barcă'n voia-i sa mă poarte
Pe clare mări, pe clare mări...

Să pribegesc așa agale
Din vreme 'n vreme lopătând,
S'ascult pierdut cum plânge marea
In depărtări, din când în când...

Și noaptea albă, înstelată
Când peste lumi a fi căzut,
Eu să mă duc tot mai departe
In vis pierdut, visând pierdut...

Și-asa, să-mi vad norocul vieții
Și tristu-mi suflet mângăiat,
In astă viață, să-mi simt viața
Cântând senin, c'atunci odat'...!

Și când voi fi murit la țărături
Să-mi aflu eu, mormântul meu...
— Iar vânturile, valurile
Să mă tot plângă 'n veci, mereu...!

V. Bă eșteanu.

In lipsa mare de sămânță recomandăm economilor noștri să se folosească cu toată graba de favorurile de sus, iar în scopul procurării apelăm la cărturarii noștri dela sate să conscrie pe economii cari reflectează la sămânță, iar consemnarea lor cu cantitatea sămânței pentru fiecare, cu indicarea comunei și a stațiunii de căi ferate mai apropiată, s'o transpună fără zăbavă la societatea amintită.

Sibiu, 17 Ianuarie n. 1913.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.
 Pant. Lucața Victor Tordășian
 prez. secretar.

Invitare la abonament

— Cu 1 Ianuarie v. a. c. deschidem la „OLTEANUL” un nou abonament și ne rugăm de sprijinul tuturor prietinelor și binevoitorilor noștri.

„Olteanul” este foaia scrisă a nume pentru trebuințele poporului nostru și pentru aceea ne vom sili a aduce și mai multe îmbunătățiri, dacă vom avea sprijinul de lipsă.

Toți aceia, cari nu doresc a abona foaia noastră și pe viitor, ne vor reînnoia numărul, dar' să nu uite a ne trimite și prețul abonamentului restant și atunci nu-i nici o supărare.

Cine vrea să aibă un prietin binevoitor și credincios, acela încă trebuie să se poarte cu toată bunăvoința față de prietinelor săi și să-i deie tot sprijinul de lipsă. Făcându-se aceasta, atunci „Olteanul” va fi cel mai bun și credincios prietin al tuturor cetitorilor săi.

Prețul abonamentului este:

Pe un an întreg 5 cor.
 Pe o jumătate an 2 cor. 50 b.
 Pe un pătrar de an 1 cor. 25 b.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 10 cor. Pe o jumătate an 5 cor.
 Administrația „OLTEANUL”

NOUTĂȚI.

— Instalarea noului vicar.

Dumneea va fi instalarea noului vicar al Făgărașului Rs. Domn Iacob Popa, fost secretar metropolitan în Blaj. Miercuri după amiază s'a prezentat la dânsul o deputațiune a clericilor olteni din seminarul Blajului, salutându-l și dorindu-i succese frumoase în noul post de vicar. Noi Făgărașenii îl așteptăm cu drag în mijlocul nostru! — Știrea aceasta o primim din Blaj cu rezervă.

— **Viaicu la Londra.** Aviatorul nostru e în Londra, unde a fost în invitat de societatea „Marcon” să facă un aeroplan în atelierele ei. Acolo se va hotărî, ce să facă cu invenția lui. Statul român încă i-a cumpărat un aeroplan tipul III. Înainte, tot înainte vulture al Ardealului!

— **Prezidentul Franciei.** Adunarea națională din Versailles, compusă din membrii camerei și ai senatului, a ales Vineri president al republicii franceze pe șapte ani următori pe dl Raymond Poincaré, ministru-president al Franciei.

— **Conferențiar cooperativ al „Asociațiunii”** a fost ales, în ultima ședință plenară dela 4 cit. a Comitetului central dintre 3 concurenți, și în baza concursului publicat, dl George Stoica, fost redactor la „Tribuna” și „Foaia Poporului”.

D-l Stoica a intrat în funcțiune îndată după alegere. În cursul lunii Ianuarie și Februarie va pregăti statute-tip. pentru înființarea băncilor sătești, și registrele și formularele necesare, iar în Martie își va începe propaganda după un plan sistematic, pe care îl va prezenta Comitetului central al „Asociațiunii” spre aprobare.

— **Pentru militari.** Se scrie din Viena, că la ministrul de războiu au intrat contribuiri de peste un milion de coroane pe seama soldaților dela frontieră.

— **Anunț.** Se aduce la cunoștința onor. public, că școala de menaj și industrie de casă își deschide cursul de primăvară la 1 Februarie v. Prospecte și orice lămuriri se dau la direcțiunea școlii, Berggasse Nr. 9, Sibiu.

— **Pentru țărănime.** Contesa Alexandra Tolstoi, fca marelui scriitor, a cumpărat dela mama ei proprietatea din Iasnai Poliana, cu bani câștigați din vânzarea operelor postume ale părintelui său. Pământurile cumpărate le va dăruia țărănilor din partea locului.

— **Grâu de sămănat.** În considerare că timpul nefavorabil din anul trecut a împedecat pe mulți agricultori să sămene grâu de toamnă, ministrul nostru de comerț a luat dispoziții, ca fiecare econom, dacă are trebuință de grâu pe primăvară pentru sămănat, să poată primi sămănta necesară dela Reuniunea agricolă ungară din Budapesta. Prețul este stabilit cu 28 coroane de mază metrică, franco la ori ce stație a căilor ferate. Un econom nu poate primi mai mult de 100 de măși metrice. Cererile se adresează către reuniunea amintită.

— † **Lazar Comșa,** învățător pensionat în comuna Mândra, membru: al comitetului parochial și protopresbiteral, al reprezentanței comunale și al mai multor societăți culturale, după lungi și grele suferințe, fiind împărțit cu Sf. Taine, și'a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului. Joi, în 10 Ianuarie st. v. a. c. la 7 oare dimineața, în al 63-lea an al etății și în al 41-lea an al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământesti ale scumpului și neuitatului nostru defunct să vor ridica din casele proprii și se vor conduce spre vecinica odihnă Sămbătă, în 12 Ianuarie st. v. a. c. la 1 oară p. m. în cimiteriul din loc. — Fia-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

— **Invitare.** Reuniunea sodalilor români din Sibiu, invită la Convenirea socială împreună cu cântări, declamațiune și joc ce se va aranja Duminecă, 13/26 Ianuarie 1913, în „Unicum”. Inceputul la 8

SÉVERINE.

MOFTURI.

— D-soară, vrei să te joci cu mine?
 — Nu, mersi, nu-mi place cașul de Eidam.

Line e aceea, care într'un ton așa de plin de iubire respinge dorința copilei mollete, cu fața îmbujorată.

Încă nu e de zece ani, poartă un krinolin mare de-o culoare verde-Metternich, acoperit de un voal roșu, pe cari sunt acățate perle veritabile. E copila unui giuvaergiu din Rue de la Paix.

Line o vede bucuos, fiind-că i-să pare drăguță, dar să manie pe ea, de ce se împopoțează așa de mult. Cu fața ei îmbujorată și durdulie, cu ochii aceia lucioși, pare un caș de Eidam. Și cum să se joace omul în nește haine așa de împopoțate și cu atâtea dantele?

Mai departe afectează prea tare, gura și-o strâmbă, când vorbește, degetul cel stâng întotdeauna îl ține în sus, mai departe chioresște, dacă nu bagă seamă de a se reține.

Așa își sughe limbă parcă ar fi o bomboană — să cugetă în sine Line cu dis-

preț. După aceea vorba ei e pipărată tot cu nime mari: cunoaște pe toți clienții tatălui său: contese, prinți, marchise și încă atâtea, câte ploaie! Afar de eștia nu mai știe vorbi pe alt ceva, decât numai își așază hainele și dacă o privește cineva, să uită și ea înapoi.

Line i-a observat și privirea aceea a ei, când în teatrul Atlanta s'a uitat jur împrejur, ca să se convingă de aceea, că nu e nime alta mai bine îmbrăcată decât ea. De aceea îi răspunde înapoi Line așa de bruscat.

Amenaide așa dară pleacă mai departe ear Line își continuă drumul, fluturându-i în vânt bucelele bălae.

Nu departe de terasa Fenillants, cam pe lângă Petite Provincie, Line aude un zbieret. E vre-o luptă! — și Line să nu fie de față! Își strânge laolaltă pumnii și fuge repede înspre acioi...

Da, într'adevăr era luptă, dar nu era porție între numărul unei tabere și a ceialalte: cinci sau șase copii au tăbărit asupra unui singur. Sta răzimat de grilaj, cu capu gol, cu fața posomorâtă, dar e la locul lui și să știe apăra în contra atacurilor celor șase. Un băețel frumos, blond cu o față albă, dar acum roșie de mânie. Dinții îi sunt ca a unui lup tinăr. Line, făr'

să întrebe multe, numai fiind-că băețul era singur, s'a dat pe partea lui.

— Mișeilor! — zise — dar vi iertat să-l bateți? Obraznicilor!

Ei au rămas locului, ca încremeniți. Într'aceea copila trece lângă el. Acum să privesc unul pe altul.

— Ia spune-mi nu te temi?

— Nu!

— Atunci haidi să-i atacăm!

Și vorbelor a urmat îndată fapta. Ceialalți o cunoșteau. Lupta s'a încins. Părinții și doicele alergau din toate părțile înspre acolo, să-i despartă.

— Earăși e Line! — strigă o doică engleză, acărei protector să juca de-a Waterloo.

— N'am început cu! De ce nu i-ați pus sub stielă! — le răspunse Line, luânduși pălăria de pe pământ.

După aceea earăși a devenit o fată bună și a prins pe prietinelor ei cel nou de mână.

— Haidi, moșule, să-ți spăl nasu de sânge!

A fost însă numai o zgărietură mică și abia sângera. Line și-a înmuiat năframa în bazenul fântanei arteziane și i-a șters ușor nasul.

— Te-a durut, așa-e?

oare seara. Prețul de intrare : De persoană 1 cor. Insignii de dans pentru dansatori 50 bani. Programul constă din 10 puncte bine alese. La urmă urmează joc.

— Împărțire de păsări de prăsilă.

Reuniunea agronomică a comitatului Făgăraș în Decembrie au împărțit păsări de prăsilă, pe cari ministrul de agricultură le-au trimis gratuit, ca să le împartă între membrii reuniunii acelorora, cari s'au insinuat și anume: găște, găini și rațe. Dureros, că s'au insinuat prea mulți și au primit puțini dintre cei în sînuiași. — Oare dintre români agronomi câți au primit?

— **O întâmplare.** Un țaran din Părău, a cumpărat mai mult șpirț din Făgăraș. Ducându-l către casă, pe drum fără să observe, din vas i s'au vărsat pe cioareci șpirț, ne luând în seamă, voind săși aprindă pipa a tras cu cătrănița pe cioareci, cari erau umezi de șpirț și s'au aprins, în urma acestui prilej țărânul a suferit mari arsuri. Vedeți ce face nebagărea în seamă.

— **Accident.** Pe linia căi ferate între Sibiu și Căpuș, niște răi făptuitori, dinjos de dealul *Oena Sibiului* au pus pe șinele căi ferate niște grinzii de fier, pe care vagoanele le-au nimicit. Nenorociri nu sau întâmplat.

— **Deraiere de tren.** Iară un nou accident pe linia căi ferate din Făgăraș—Brașov. Trenul care vinca decătră Brașov spre Făgăraș, aproape de stația din Șinea nouă, 3 vagoane au sărit de pe șine, noroc că vagoanele au fost cu marfă încărcate, cari au și rămas pe loc, afară de șine și celelalte cu pasagerii au continuat drumul mai departe cătră Făgăraș.

— **Analfabeții Clujului.** După datele statistice ale ultimului recensământ, orașul Cluj are 60.858 locuitori, dintre cari 7562 Români, 2000 Germani, iar restul Maghiari. Nota caracteristică a Clujului, metropola Ardealului, e însă aceea, că dintre cei 60.858 de locuitori pe cari li are, 18.600 sunt *analfabeți*, nu știu ceti și scrie. Cult oraș e Clujul navem ce zice!

— Nu așa tare.

— Cum te cheamă?

— Alfred.

— Frumos nume. Eu sunt Line.

Până la parcul sălbatic din Valydou merg împreună.

— Ești flămând?

— Da.

— Așteaptă-mă atunci, ojina mi-e în buzunarul celalalt a paltonului.

Constă din pâine și ciocolată. Pâinea și-a reținut-o șieși, dar ciocolata i-a dat-o.

— Ție îți compete partea mai bună, fiindcă ești băiat. Bărbații sunt mai flămânzi, decât femeile!

Băiatul a lăsat-o să-i zică orice. Copila i-a întocmit gulerul și i-a netezit părul zbârlit.

— Ce păr frumos ai! Mai încolo și eu voi avea. De aceea mi-l taiu acum așa de scurt.

Toate acestea le zice într'un ton plin de reverință. Băiatul îi răspunde însă tot în silă:

— Zău, că e frumos.

Dar Line simțeste o durere în inimoara ei. Ii răspunde cam greu simțindusă ofenzată:

— Dar ochii mei sunt cu mult mai frumoși decât ai tăi!

— **Muntele Atos — republică bisericească.** Se anunță din Londra, că întrunirea ambasadurilor a hotărât, ca muntele Atos cu mănăstirile să nu fie cedat statelor balcanice, ci să formeze o republică bisericească neatârnată, sub protectul Rusiei, României și al statelor din Balcani. Republica va avea armată proprie. Capul acestei republice bisericești va fi patriarhul ecumenic.

Nr. 89—1913.

Băncile și Asociațiunea.

Biurul central al „Asociațiunii” a făcut an apel cătră direcțiunea „Solidarității” și cătră toate direcțiunile băncilor, rugându-se să sprijinească propaganda economică a „Asociațiunii”. Apelurile sunt de următorul cuprins.

I.

Onor. Direcțiuni a băncilor asociate „Solidaritatea” Sibiu.

După cum știți «Asociațiunea» de trei ani a angajat un conferențiar agronomic, care stă permanent în serviciul instituției noastre și cutieră satele românești din diferite ținuturi, ținând prelegeri practice din domeniul agriculturii, viticulturii etc. și dând poporului tot felul de sfaturi economice.

Dela începutul anului 1910, conferențiarul agronomic al „Asociațiunii” a ținut în total 102 prelegeri, a scris mai multe tractate populare și articole economice și a dat îndrumări pentru înființarea de însoțiri, obținând în multe părți rezultate multămitoare.

Această propagandă economică a conferențiarului nostru agronomic credem că trebuie apreciată și sprijinită și din partea băncilor noastre. Întărirea și înaintarea economică a țărânimii pe care a avut-o și o are în vedere Asociațiunea prin angajarea acestui specialist, va contribui, fără îndoială, și la înflorirea institutelor noastre financiare. De aceea nu ne îndoim că on. direcțiuni ale băncilor noastre ne vor da tot sprijinul

să putem continua și desăvârși munca noastră, ce țineste educația economică a țărânimii.

«Asociațiunea» dispune de prea puține mijloace pentru a acoperii multe cheltuieli împreunate cu activitatea ei multilaterală, și e avizată la sprijinul obștei românești, pentru cultura căreia și lucrează.

Vă rugăm deci, să binevoiiți a face și D-Voastră un apel cătră băncile asociate, să binevoiască a cedă o parte din cvota lor filantropică pentru *»fondul cultural al băncilor»*, administrat de „Asociațiune”. Acest fond în anii din urmă n'a fost de loc alimentat, ceea ce dovedește, că băncile noastre nu prețuesc în destul nizuințele de înaintare culturală și economică ale „Asociațiunii”.

Cedând băncile în fiecare an o parte din cvota lor filantropică, ar pune bază unui fond însemnat, din care s'ar putea acoperii cheltuielile împreunate cu propaganda economică sistematică, pornită de »Asociațiune».

Vă rugăm deci să binevoiiți a îndemna printr'un circular institutetele noastre financiare să contribuie în fiecare an la *»fondul cultural al băncilor»*, administrat de „Asociațiune”. (Sumele să se trimită direct oficiului de casă al „Asociațiunii”, Sibiu, str. Șaguna 6).

În aceeaș circulară Vă rugăm să binevoiiți a îndemna băncile noastre, să se scrie, fiecare membri fondatori (cu taxa de 400 Cor.), fie ca membri pe vieață (cu taxa de 200 Cor.) la «Asociațiune».

Primiți, Vă rugăm, încredințarea deosebitei noastre stime.

Sibiu, 5 Ianuarie 1913.

II.

Apel cătră toate băncile.!

Onorată Direcțiune,

Credeam că cunoașteți activitatea ce o desfășură „Asociațiunea” pentru înaintarea culturală și economică a poporului nostru. Știți desigur și aceea, că mijloacele

— I-a arată-mii.

Privirea ei sinceră să cufundă adânc în privirea lui.

— Vrei să fim prietini? — îi zice el.

— Vreau — îi răspunde Line, într'un ton plin de nepăsare,

*

Mai târziu toată grădina „Tuileria” vorbea despre ei. Line și-a aflat de data asta ac de cojoc, pe Line au îmblânzit-o! Din copila sălbatică să va face acum o ființă omenească civilizată...

Și dacă Line vorbește câte odată de Alfred zice: »prietenui meu».

— Clementine, îmi dai voce, să mă duc cu prietenul meu să văd pe îmblânzitorul acela de animale?

Clementine râde, vecinii râd cu hohot.

— Ei du-te, du-te!

— Clementine, dă-mi doi sousi (bani francezi), ca să cumpăr un chiflu pentru prietenul meu.

Clementine râde.

— Il mănăncă singur!

— Nu-ți adevărat! Il împărțim...

— Minți! Eu văd din ochii tăi, că jumătate din el îl reții pentru tine!

Line nu știe minți:

— Dar dacă mie așa îmi place, ca partea cea mai mică să fie a mea.

— Aicea's cei doi sousi, ștregărițo! Cei pasă ei de chifli, când îl iubește pe Alfred. Alfred e un băiat cuminte, știe spune povești frumoase.

*

Clémentine a fost bolnavă. În vremea aceea Line trei zile n'a putut merge în grădina Tuilerilor. Când s'a întors acasă a văzut pe Amenaide (copila giuvaergiuului), care îl conducea pe Alfred de o pantlică albastră.

— Alfred, sunt eu!

Să fac că n'o obsearvă. Iși continuă jocul mai departe. Amenaide îade tare cu hohot. Atunci Line li se pune în cale și cu o voce plină de mânie strigă:

— Vin-o, prietino!

— Nu viu — îi răspunde el sarcastic. — Ea e mai frumoasă decât tine... Și e îmbrăcată cu mult mai bine...

Line nu zise nici un cuvânt, ci plecă mai departe, plângând cu hohot.

Azuga, 1912.

Trad. de Val. Crișian.

materiale ce stau la dispoziția însoțirii noastre culturale, sunt așa de neînsemnate, încât numai cu mari greutate și poate îndeplini misiunea.

Datoria tuturor cărturarilor și tuturor institutelor noastre financiare e, să vină în ajutorul „Asociațiunii”, înscriindu-se printre membrii ei și lucrând în cadrele ei pentru luminarea poporului.

Trebue să constatăm cu multă părere de rău, că o parte a cărturării noastre și a băncilor nu-și împlinește această datorie față de neam.

De aceea ne permitem să facem un nou apel către toți Români de inimă și inzestrați cu conștiință națională, să binevoiască a intra în șirul membrilor „Asociațiunii”

În special rugăm on. Direcțiune să înscrie banca ce o conduce, fie ca membru pe viață (cu taxa de 200 Cor.), fie ca membru fondator (cu taxa de 400 Cor.) al „Asociațiunii” și să îndemne pe toți funcționarii să se înscrie, fie ca membri ordinari (cu taxa de 10 Cor. anual), fie ca membrii ajutători (cu taxa de 2 Cor. pe an).

Membrii fondatorii, pe viață și ordinari ai „Asociațiunii” primesc gratuit revista „Transilvania”, iar membrii ajutători primesc zece broșuri și un calendar din „Biblioteca populară a Asociațiunii”

De mai mulți ani sa înființat la Asociațiune un fond cultural al băncilor, cu scopul de a sprijini propaganda economică a „Asociațiunii”

Acest fond, însă, a fost uitat de băncile noastre, așa că nu arată nici un spor.

Vă rugăm deci, să binevoiți a vota în fiecare an, din cvota filantropică a băncii D-Voastre o parte pentru fondul cultural al băncilor, administrat de „Asociațiune”. Dacă toate băncile noastre îl vor alimenta regulat, în fiecare an, acest fond va da un nou avânt, nu numai „Asociațiunii”, ci, în genere, înaintării noastre culturale.

În nădejdea, că nu veți da uitării instituțiunea noastră, îndeplinindu-Vă astfel

o datorință națională, Vă rugăm să primiți încredințarea deosebitei stime, ce Vă păstrăm.

Sibiu, 5 Ianuarie 1913.

Andrieu Bârseanu Oct. C. Tăslăuanu
prezident. secretar.

Nr. 103/1913.

Concurs.

În conformitate cu dispozițiile pentru administrarea fondurilor și fundațiilor »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« se publică concurs pentru »premiu Andrieu Murășan« de 300 cor. pe anul 1912.

La concurs se admite orice lucrare originală românească de cuprins literar, tipărită în Ungaria în cursul anului 1912, fie din sfera literaturii frumoase, fie o colecțiune de literatură populară.

Concurenții vor avea să înainteze până la 1 Aprilie st. n. 1913 biroului Asociațiunii în Sibiu (Str. Șaguna Nr. 6) cinci exemplare din lucrările lor. Premiarea autorului se va face în ședința festivă a secțiilor științifice literare ce se va ține cu ocazia adunării generale din 1913

Sibiu, 25 Decembrie 1912.

Andrieu Bârseanu Oct. C. Tăslăuanu
prezident. secretar.

Petrecerea din Târlungeni.

Deodată cu începerea carnavalului s'au pus în mișcare, și intelectualii satelor. Orice mișcare, orice acțiune trebuie pornită însă spre folosul și progresul poporului. Când auzim, că în cutare comună românească să aranjează producțiune corală-teatrală, nu ne surprinde mult pentru că suntem obișnuiți cu asemenea sărbări sau festivități. Cu toate acestea producțiunile de atare natură au o influență deosebit de binefăcătoare asupra poporului, ele sunt o școală vie, un izvor de îmbărbătare și însuflețire pentru participanți. Ele, în cele mai multe cazuri, sunt cheagul tare, menit a lega stimă frățietate între inteligență și laici.

E ceva edificător de suflet când țese prilejul a auzi din gura bătrânilor, că nu plătim deageaba la preoți și învățători.

Tocmai precum în războiu cu arma, căpitani oștirii trebuie să meargă înainte pentru ca să dea directiva și să ia ofensiva — așa și în viața culturală — intelectualii trebuie să i-a în mână steagul conducerii, ocărmuind cu înțelepciune turma încredințată lor.

De aceste gândiri a fost condusă și inteligența din comuna Târlungeni, (comit. Brașov.)

... Dl. Nicolae Hamsea învățător și ziarist ajutat de cancelistul Alexe Comșa au înrolat tinerimea sub steagul muncii musicale-teatrale.

După o muncă de 4 săptămâni depusă fără preget, de dl. Nic. Hamsea, s'a ținut a doua zi de Crăciun 1912, o producțiune corală-teatrală, care a avut un succes desăvârșit atât moral cât și material.

Programul a fost întocmit cu multă pricepere de cauză. Ca punct prim a fost cântarea „Tot pe drum” cor mixt de I. Mateiu, executată de corul tinerimii. La finea cântării coriștii au fost răsplătiți cu aplauze călduroase din partea publicului asistent.

În firul programului a urmat poezia comică „Buzatul la biserică” declamată cu multă pricepere de stud. sextan I. Penesș A lăsat bună impresie în ascultători. În cursul s'a ridicat din nou corul, aparând corul și executând „Hațegana” lui T. Popoviciu cu cea mai mare acuratețe. Publicul a aplaudat viforos pe coriști și conducătorul corului: Nicolae Hamsea. După o pauză de 25 minute s'a început predarea piesei teatrale: „Norocul lui Petruș” de N. Hamsea. Succesul era de prevăzut, deoarece însuși autorul piesei a făcut instrucțiunea debutanților. Rolul (Revechi Răvaș) a fost susținut cu multă iscusință de dna inv. Valeria Hamsea, Lucian Comșa stud. (Teofil), P. Cârstea (Sabina), R. Balan (Răvaș), I. Penesș stud. (Petruș), Vas. Balan (chelnărul Gătej), și M. Busuioc (chelnărul

Misoginul

— Roman italian. —

(21). Trad. de Valeriu Crișian.
(Urmare).

VI.

Primii nori.

— Curaj numai, d-le conte! Sai jos deacolo! — îi strigă de jos din grădină Melania, când Aurel eșise în balcon și a salutat de-acolo pe celea două domnișoare flăcărăte.

La încurajarea plăcută Aurel a răspuns glumind;

— Viu jos îndată, dar dacă d-voastră așa doriți, sar și de aici, ca să mor la picioarele d-voastră.

— Nu, nu. Atunci mai bine te prindem, — observă biondina.

Rădea copila privind din când în când pe verișoară-sa, care s'a arătat foarte serioasă și și-a ațintit privirea pe pământ.

Aurel a părăsit balconul și s'a dus jos în grădină. Faptul acela, că să întâlnește cu Melania, a făcut, să-i zvâcnească inima de bucurie. Și oare cu ce să înceapă vorba?

— Ne-ar plăcea, să facem o plimbare

cu luntrea — zise Melania. — Ești atât de bun să ne însoțești?

Aurel bun-bucuros a stat la dispoziția d-șoarelor, la ceea ce, au și plecat.

Apa lacului era liniștită și surie, părea o lamelă mare de oțel. Numai în depărtare să vedeau câteva luntrițe de-a negustorilor, cari își aduceau marfa rămasă dela târgul de săptămână din Arona.

Aurel și Melania povesteau laolaltă.

Melania s'a uitat odată împrejur și a văzut, că Luiza nu-i nicăiri. L'a întrebat pe conte:

— Unde-i verișoara?

— Mai înainte afost cu noi, Oare cum să poate, că n'am observat, când a plecat de lângă noi? — întrebă Aurel.

Melania deodată strigă de bucurie: Uite o! O vezi?

Intr'adevăr Luiza acum era departe de ei, trecea printre sămănături spre casa luntrașului. Luntrașul da în chirie bărci, pentru oaspeții, cari veneau din oraș aici în vilegiatură. Melania a strigat după ea: — Luizi! Luizi! Unde fugi? Vin-o înapoi!

Ea a auzit-o, s'a întors și i-a răspuns:

— Așezați-vă numai într'o luntre! Eu cer o sandolină și vă ajung!

S'a dus apoi la țârmurul, unde erau bărcile de inchiria.

Melania s'a așezat într'o luntre și într'un ton hotărât îi zise tinărului;

— Plecăm și fără de ea.

Aurel știa mâna barca foarte bine, așa că puteau pleca și singuri. Luntrea înainta frumos pe valurile line ale lacului.

Cât-va timp au stat fără să vorbească un cuvânt, numai să priveau lung. Și tăceau, cașicum ar asculta sunetele armonioase a unei muzici îndepărtate. Valul adesea legăna luntrea. Lui Aurel iar fi păcut să vorbească. Caută ceva să spue, dar cuvintele cari deștă-dată ca un val îi năvăleau pe buze, acum să părea, că au pus taga. Tăcerea a conturbat-o Melania:

— Nu vezi pe Luiza, d-le conte — întrebă Melania, chiar numai, ca să nu tacă, dar că întrebarea nici chiar pe ea n'o interesa, să putea vedea deja și de pe aceea, că nici nu și-a întors capul, ca să se uite după verișoară-sa?

Aurel s'a ridicat în picioare, ca să se uite împrejur, cu mișcarea aceea bruscă, era gata să se răstoarne luntrea.

— Ba da, o vād. Să apropie — răspunse el.

— E încă departe?

— Da, cam departe. Dar dacă poruncești, o putem aștepta...

(Va urma).

Hurubă) s'au achitat cu deplin succes de rolurile avute, iar Toroapă servitor hăbăuc a fost interpatat prin junele I. Frățilă, care prin talentul său de a face pe hăbăucul a produs hohote nesfârșite în ascultători, așa că numai cu întreruperi putea să-și desfășure acțiunea din rolul avut. În general toată piesa a avut un rezultat desăvârșit, ceea ce a făcut cinste diletanților și autorului.

...Venitul brut al petreceri a fost 300 cor. din cari substrăgându-se spesele, a rămas venitul curat de 190 cor., cari au încurs în fondul bisericii române din loc.

Spațioasa sală de 'astădată s'a arătat mică din cauză aglomerațiunii publicului. În fuga condeiului am putut face următoarea listă a participanților din inteligența locală și a oaspeților streini: notarul ungar Csorja cu d-na, Nicolae și Paraschiva Cemșa inv., Alexe Comșa cancelist cu soția și ficele: Virginia și Eufrosina, I. Pitiș privatier cu d-na, R Moșoiu comerc. cu d-ra, D. Manole paroch, Nicolae Hamsea inv. și soția sa Valeria toți din loc. I. Călboorean inv. George Hamsea comerciant. Tr. Ludu stud. toți din Prejmer. D. Comșa jun. econom, Nic. Șurar jun. econom, d-șoarele Ana și Dorina Gălcă și Olimpia Șurar din Ghimbav, și d-na Stoian cu d-șoara Otilia din Zizin.

Jocul însuflețit a durat până în zorile dimineții. Un grup de 9 ficiori a jucat „Călușerul“ și „Bătuta“ sub comanda stud. Lucian Comșa, cauzând plăcere privitorilor.

S'au îndepărtat toți pe la ale sale cu plăcute amintiri!

La anul cu bine!

Sfredeluș.

ECONOMIE.

Convențiunea exportului de carne cu România și Austro-Ungaria.

Cum stau cu exportul cărnii?

În presa austro-ungară sau vorbit că „România nu se poate ținea de angajamentul ce a făcut prin convențiunea comercială, de a proviziona piețele Vienei și a Bpeștei cu carne de vită, de porc și oaie și trebuie ca storul acordat României să fie trecut Serbiei, care e în măsură a satisface și această ofertă!“

I s'a spus că Austro-Ungaria cunoaște perfect situația României, din punctul de vedere al creșterii vitelor și știe prea bine, că chiar dacă va acorda oare-care avantagii pentru exportul cărnii, România nu să poată îndeplini angajamentul, în schimb va putea profita de naivitatea politicianilor români și va obține avantagii reale în profitul industriei austro-ungare.

După doi ani dela încheierea convenției au avut norocul să se convingă că prevederile s'au realizat întocmai.

După convențiunea în vigoare, România au avut dreptul să exporteze carne dela 12.000 capete de vite mari în primii ani și treptat până la 35.000 capete în anul al 9-lea și al 10-lea, ultimul.

În anul 1911, când a intrat în vigoare convențiunea, abea s'a exportat carnea dela 4.788 boi și vaci.

Cu carnea de porc stau și mai

rău, căci în loc să se taie 20.000, în primul an, abea s'au tăiat 380 capete.

Oile, în loc să se taie 100.000, abea s'au tăiat 2.228 de capete.

În cursul anului 1912 s'au tăiat 5.719 capete vite mari, 389 porci și 403 oi și berbeci.

Este foarte adevărat că nici în anul 1911, nici în 1912 nu sunt întregi, dar să poate deduce ușor și foarte convingător, că tăierea vitelor mari n'a ajuns nici la jumătatea stocului admis prin convențiune, iar cât despre oi și porci rezultatul e nulă.

Înainte de anii 1880, exportau în Austro-Ungaria peste 70.000 capete de vite mari și vite mici cu sutele de mii. În fața acestor cifre, agrarienii austro-ungari au impus guvernului dualist să închidă granițele pentru comerțul animalelor cu România, ceea ce au și făcut, fără preget din dușmănie.

În anul 1903, prin stăruințele și sollicitudinea ministrului Al. Lahovary s'a încheiat o nouă convențiune comercială, prin care să acoardă libertatea de a exporta porci și oi, în anumite condițiuni de priveghere sanitară veterinară, destul de severe, dar cu toate acestea începuse să înflorească din nou și să ia avânt exportul porcilor. Acest lucru nu le convenea agrarienilor austro-ungari și sub diferite pretexte exportul porcilor a fost oprit repede și fără scrupul.

După cum să văzuse prin convențiunea încheiată și intrată în vigoare, ocum doi ani, însemnează mai tot una cu nimic, și iată pentru ce:

În fiecare an să transportă din România în Rusia și Italia, aproape 25.000 capete de vite mari, fără nici o clauzulă convențională, fără nici un sacrificiu. — În anii 1911 și 1912, de când să expoartă carne în Austro-Ungaria, numărul vitelor exportate vii prin Ungheni către Rusia și prin Constanța către Italia, a scăzut cu exact numărul vitelor tăiate la T-Severin, aproximativ 6.000.

Ce desiluzie și câte pagube după urma avantajilor acordate de România Austro-Ungariei, pentru produsele fabricelor de aici, de proastă calitate, pe cari România le plătește cu prețuri dublate aproape.

Și supărații sunt tot cei din Ungaria. Acum să mai judecăm lucrurile și din alt punct de vedere și mai optimist. Cu timpul, dar încet, probabil că lucrurile se vor îndrepta și pentru aceasta trebuie cautat mai întâi să se încurajeze creșterea vitelor, căci astăzi abea avem un stoc strict necesar trebuințelor noastre; agricultura a început să se resimtă, căci boii de plug au ajuns la un preț dela 700 până la 900 și 1000 de cor., iar prețul cărnii en gross, au ajuns în abatorii până la 1 cor. 10 bani. Exportul de azi, îngreună chiar condițiunile de trai și la noi și stingerește lucrările agricole.

Tăierea vitelor de export să se facă la abator, unde sunt instalațiuni moderne suficiente pentru asemenea întreprindere, fiind situat și în centrul județelor cele mai populate în vite.

Vagoane frigorifere Serbia are la dispoziție 100, și România are numai 6, și acele primitive.

În fine și ca concluzie, actala convenție cu Austro-Ungaria a fost o curată păcăleală, după cum să prevăzuse mai nainte.

De acum nu rămâne decât să se dereagă ceea ce s'a greșit și să crede că ar fi posibil.

(R. Câmpul)

F. Jocu.

POEZII DIN POPOR.

Adunate de Valeriu Crișian, teolog Blaj.

Vai badeo amar, amar
Dragostea noastră-nzadar.
Spusumi-a frunza de vie
Că dragostea nu-i moșie,
Făr' năcaz și sărăcie.
Spusumi-a frunza de fag,
Că dragostea nu-i iosag!

*

Bădiță de dorul tău
Mă fac trestie pe tău.
— Fă-te mândro ce ti face,
Că și eu mândro m'oi face,
Mă fac boulean pe baltă
Și-oi mânca trestia toată!

*

Fămă Doamne ce mi face
Fămă puiul cucului
Pe coarnele plugului
Să mân boii badiului,
Că bădița-i tinerel
N'ascultă boii de el!

*

Măi bădiță hăl din sus
De-ai fi hoț, cum ești ascuns
N'ar fi ca tine 'n sus.
Măi bădiță hăl din jos
De-ai fi hoț cum ești frumos
N'ar mai fi ca tine 'n jos!

*

Bădița dintr'altu sat
Ca pita de cumpărat,
Când o cumperi te bucuri,
Când o mănca nu te saturi,
Când s'o tai
Atuncia n'ai!

*

Iubește badeo iubește
Și i-a seama ce iubești.
Că nu-i gard să-l îngrădești
Și nu-i gard de-al îngrădi,
D'ai un veac, de-al vecui!

*

Fă-mă Doamne ce mi face
Fă-mă struț*) în păbăruț,
Să mă bea, cin' mi draguț,
— Fă-mă struț în păhar mare
Să mă bea cin' mi drag tare!

*) struț — colac, cozonac.

Auzite dela Ileana Zachiu Frâncu și Ileana Socea june din Comăna de sus, (comit. Făgăraș).

Redactor respons. **Constantin Popp.**

De vânzare.

Un vier de prăsilă

bine dezvoltat, de soiul mongol, tărcat, de un an, să află de vânzare în comuna Iași sub Nr. 35, cu preț după învoială. Informații să pot lua la proprietarul

Dănilă Ioan Găvrilă
Iași Nr. 35.

„OLTEANUL”

CASSĂ DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚIUNI, ÎN VIȘTEA-INFERIOARĂ.

Fondată în a. 1893. Cea mai veche bancă sătească de pe valea Oltului. Fondată în a. 1893.

Capital social: 172,800 cor. — Fond de rezervă: 47,000 cor.
Depuneri spre fructificare: 380,043 cor.

Acordează împrumuturi ieftine **numai cu** 8%, pe cambii cu garanți; iar
 „ „ „ cu înțabulare hipotecară **numai cu** 7%.

La înnoiri și prolongiri, să dau înlesnirile cele mai avantajoase.

Primește depuneri spre fructificare cu 5% și darea după interese o plătește institutul; depunerile să fructifică de două-ori pe an, pentru depuneri cu scop cultural acordează 5 și 1/2 procente.

Banca e deschisă în fie-care zi de lucru dela 8—12 oare a. m.

Afacerile de bancă să pot regula prin postă, telefon și telegraf.

Prima Tipografie Română

a lui

Constantin Popp

Făgăraș, Vár-tér Nr. 47. (casele I. Peia).

Tipografia execută ieftin și conștiincios:

Acții. — Afișe. — Bilanțuri.	de depuneri. — Necroloage
Bilete de cununie. — Bilete	Note. — Obligațiuni. — Per-
de logodnă. — Bilete de vi-	cepțiuni. — Protocele. —
zită. — Broșuri. — Circu-	Programe. — Statute, și di-
lare. — Convocări. — Chi-	ferite tipărituri dela cele
tanțe. — Cuverte cu firma.	mai simple până la cele
Erocațiuni. — Invitări. —	mai fine și mai moderne,
Jurnale de bancă. — Libele	— cu prețuri moderate. —

Comandele din afară se efectuează repede.

La tipografie se află pentru ambele confesiuni tot felul de tipărituri oficioase pentru agendele bisericesti și scolare; cărți de școală și de literatură populară, revizite de scris, etc

Rog On. public pentru sprijinirea binevoitoare și a mă onora cu prețurile comande, cari mă voi da toată silința de ale executa cu gust, prompt și **cu prețuri reduse, fără concurență.**

Toate comandele, scrisorile private, mandatele cu bani abonamentele foaiei „OLTEANUL” sunt a se adresa la

Constantin Popp
 proprietar de tipografie.

Anunțuri și Reclame

să primesc la administrația foaie

„OLTEANUL”

cu prețurile cele mai ieftine.

OSPĂTĂRIE NAȚIONALĂ, BUCUREȘTI.

Strada Academiei Nr. 21, aproape de Bulevardul Carol.

I să recomandă tuturor pasagerilor și excursioniștilor din țară, cei-ce vizitează capitala București a cerceta în strada Academiei nr. 21

„Ospătăria Enache”

a compatriotului nostru Oltean, aranjată din nou cu tot confortul, două sale și o curte pațioasă, unde să poate căpăta cea mai bună și aleasă

BUCĂTĂRIE NAȚIONALĂ.

Diferite **Vinuri** indigene și streine.

Bere bună de Bragadiru.

Diferite beuturi igienice și **țuică** curată.

Serviciu culant. Prețuri moderate.

Cu stimă

GHEORGE CISMAȘIU

Ospătăria Națională, București.

De vânzare!

6 căruță pe arcuri în bună stare cu covăllir de piele, cu două zițuri de piele, asemenea în stare bună. Se poate aplica și pe sanie, având și talpele de lipsă, să vinde cu preț moderat.

Informațiuni se pot lua la administrația acestei foi.

De arândat.

Crișma comunală din Dejani să dă în arândă în orice timp din mâna liberă, pe durată dela 1 an — la 12 ani. Doritorii se pot informa la proprietarul crășmei

Pantilimon Miloșan
 în Dejani.

Căldarul Asociației

de pe anul 1913

se află de vânzare cu **30 bani** (15 cr.)

la administrația foaiei noastre.